

INNOWACJA PEDAGOGICZNA

pn.

„Wychować człowieka mądrego”

Wprowadzenie modelu pracy wychowawczej i resocjalizacyjnej z zastosowaniem metody tutoringu szkolnego jako profilaktyki pozytywnej problemów w polskiej szkole.”

Autor innowacji:

Mariusz Budzyński - tutor i trener, autor koncepcji eksperymentalnych szkół ALA Autorskich Liceów Artystycznych i Akademickich

Autorzy adaptacji innowacji do warunków szkoły:

Mariusz Dąbrowski, Ewa Deptuła, Ewa Jagłowska.

Czas realizacji innowacji:

Data rozpoczęcia innowacji: 01.09.2017

Data zakończenia innowacji: 31.08.2021

Czas trwania innowacji – cztery lata

Zakres innowacji:

Zmiana dotyczy pracy wychowawczej z uczniem z naciskiem na planowanie i wspieranie jego indywidualnego rozwoju poprzez metodę tutoringu.

Podstawa prawna:

• *Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.);* □ *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 9 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków prowadzenia działalności innowacyjnej i eksperymentalnej przez publiczne szkoły i placówki (Dz. U. z 2002 r. Nr 56, poz. 506, z późn. zm.).*

Wprowadzenie

Istotą niniejszej innowacji pedagogicznej, mającej charakter zmiany metodyczno-organizacyjno – programowej, jest wdrożenie w szkole modelu pracy wychowawczej z zastosowaniem metody tutoringu szkolnego jako profilaktyki pozytywnej problemów w polskiej szkole.

Innowacja została opracowana w oparciu o założenia i doświadczenia pedagogiki dialogu oraz tutoringu szkolnego, jako metody edukacji zindywidualizowanej, której celem jest skuteczne wspomaganie każdego ucznia w jego indywidualnym rozwoju, niezależnie od uwarunkowań podyktowanych jego predyspozycjami psychofizycznymi.

Model zindywidualizowanej pracy z uczniem metodą tutoringu zakłada, że jest to **długofalowy proces współpracy** nauczyciela - tutora z uczniem, nakierowany na integralny -obejmujący wiedzę, umiejętności i postawy – rozwój podopiecznego.

Istotą tutoringu są indywidualne spotkania, w trakcie których w atmosferze dialogu, szacunku i wzajemnej uwagi, tutor pracuje z podopiecznym, pozwalając mu dogłębnie poznać określony obszar wiedzy, rozwinąć **umiejętność samodzielnego jej zdobywania** oraz rozwinąć sztukę maksymalnego korzystania z własnych predyspozycji, talentów i zasobów

intelektualnych. **Tutoring prowadzi także podopiecznego do mądrości i dojrzałości emocjonalnej oraz społecznej**, ponieważ:

- pozwala na dostrzeżenie swych mocnych stron oraz na budowanie prawidłowej, realistycznej samooceny i poczucia własnej wartości;
- budowany jest na wartościach, które podziela cała społeczność szkolna;
- poprzez dialogowe relacje kreuje klimat bezpieczeństwa i współpracy;
- sprzyja twórczemu podejściu do życia i do nauki;

Skuteczności modelu pracy szkoły opartej na tutoringach należy upatrywać w zmianach relacji pomiędzy nauczycielem i uczniem oraz w zakresie opieki szkolnej i związanych z nią oddziaływań wychowawczych. Zmiana owych relacji i idące w ślad za nią **zwiększenie poczucia bezpieczeństwa w szkole, zarówno uczniów jak i nauczycieli**, jest warunkiem budowania gotowości ucznia do nauki, a w odniesieniu do nauczycieli, warunkiem ich gotowości do jego wspierania. Dalekosiężnym efektem tej zmiany powinno być zintegrowanie czterech środowisk: nauczycieli, uczniów, rodziców i pracowników obsługi szkoły we współpracy nad wykonaniem wspólnego zadania „uczenia się” czyli zbudowania w szkole „wspólnoty wzajemnie uczącej się”.

Wdrożenie tak opisanego innowacji pedagogicznej opartej na tutoringach w konsekwencji umożliwi zmianę dotychczasowej organizacji systemu opieki szkolnej poprzez zastąpienie obecnego grupowego „wychowawstwa klasowego” systemem zindywidualizowanym, czyli tutorskim - opartym na relacjach każdego ucznia z osobną ze swym tutorem. W proponowanym modelu w każdej klasie pierwszej i drugiej będzie funkcjonował zespół tutorów, w ramach którego jeden z nich będzie jednocześnie wypełniał zadania formalne, przypisane do funkcji wychowawcy klasowego.

Opis zasad innowacji

(§§1,2,3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 9 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków prowadzenia działalności innowacyjnej i eksperymentalnej przez publiczne szkoły i placówki (Dz. U. Nr 56, poz.506 ze zm.))

Tutoring wychowawczo – rozwojowy

I. Cele innowacji

1. Cel główny: Wdrożenie modelu pracy zapobiegającej wykluczeniu społecznemu poprzez wczesne rozpoznanie problemów, a w razie potrzeby podjęcie działań przywracających do społeczeństwa

i wyprowadzających ucznia z sytuacji kryzysowej z perspektywą na sukces.

2. Cele operacyjne:

- stworzenie pozytywnej relacji nauczyciel-tutor-rodzic, nauczyciel-tutor-uczeń,
- współdziałanie nauczyciela-tutora i zaangażowanych rodziców poprzez spójne wspieranie podopiecznego,
- indywidualny, zrównoważony rozwój ucznia w oparciu o jego mocne strony,
- partnerskie relacje w całej społeczności szkolnej oparte na postawie dialogu personalnego, prowadzące do ukształtowania w szkole wspólnoty wzajemnie uczącej się.

II. Organizacja innowacji /założenia i metody pracy/

Przewiduje się następującą ścieżkę realizacji tutoringów wychowawczo-rozwojowych:

1. przydzielenie przez dyrektora szkoły każdej klasie pierwszej i drugiej (jeśli będzie wystarczająca liczba przeszkolonych osób) **nauczycieli-tutorów**, którzy będą tworzyć zespół wychowawczy;

Uwagi:

- do klasy powinna być przydzielona taka liczba tutorów, aby na jednego tutora przypadło nie więcej niż 5-8 podopiecznych,

- praca tutora i lidera powinna być odpłata (zgodnie z godzinową stawką dla nauczyciela i na podstawie zapisu w dzienniku lekcyjnym),

2. dyrektor wyznacza jednego z nauczycieli – tutorów do pełnienia funkcji wychowawcy oraz jednoczesnego lidera w/w zespołu wychowawczego (do 15 września 2017); lider zespołu wychowawczego przygotowuje i przeprowadza losowanie podopiecznych przez tutorów do 20 września 2017,

3. przestrzeganie zasady, że uczniowie mają obowiązek, a ich rodzice powinni uczestniczyć w miarę możliwości w zajęciach przewidzianych innowacją – tutorialach i spotkaniach,

4. dopuszczalna jest możliwość zmiany tutora zgodnie z założeniem, że uczeń, jego rodzice (w przypadku ucznia niepełnoletniego) lub tutor mogą wnioskować do lidera o potrzebie zmiany tutora/podopiecznego; przy zmianie, którą inicjuje tutor, musi on uzgodnić z innym tutorem przejęcie ucznia,

Zmiana, o której mowa nie może być dokonywana częściej niż raz w roku szkolnym, a procedura jej przeprowadzenia nie powinna trwać dłużej niż 10 dni roboczych.

5. przyjęcie standardowego czasu indywidualnej, bezpośredniej pracy z uczniem i jego rodzicami w uśrednionym, miesięcznym wymiarze określonym poniżej w pkt. 10,

6. przyjęcie zasady, że współpraca tutora z uczniem **ma charakter poufny** i funkcjonuje tylko w relacji tutor–uczeń–rodzice (jeśli uczeń nie jest pełnoletni); odstępstwo od tej zasady jest możliwe jedynie w przypadkach, gdy uczeń (podopieczny) może wejść w konflikt z prawem lub podejmuje działania ryzykowne, zagrażające zdrowiu lub życiu,

7. przyjęcie założenia, że **tutor**, wykorzystując odpowiednie narzędzia, we współpracy z chętnymi rodzicami pomaga uczniowi poznać własne możliwości, planować pracę i **wyznaczyć osobistą ścieżkę rozwoju i nie podejmuje się zadań psychologa lub psychoterapeuty**. Tutorzy w swojej pracy z podopiecznymi są wspierani przez szkolnego pedagoga, co będzie odnotowywane w dzienniku szkolnym (w dokumentacji pedagoga).

8. Do zadań **lidera** zespołu wychowawczego, należy:

a. przygotowanie i przeprowadzenie losowania tutorów,

b. prowadzenie dokumentacji z przebiegu nauczania (dziennik lekcyjny klasy, arkusze ocen, wypisywanie świadectw),

c. odbywanie spotkań z całą klasą w ramach zajęć z wychowawcą,

d. organizowanie spotkań nauczycieli-tutorów danej klasy w ramach koordynowania ich pracy (w zależności od potrzeb),

d. koordynowanie procedury zmian tutorów w klasie,

e. w odniesieniu do oceny zachowania ustalonej przez tutora z uczniem, dokonywanie jej wpisu w dokumentacji szkolnej.

9. Do zadań **nauczyciela-tutora – członka klasowego zespołu wychowawczego** należy:

a. prowadzenie indywidualnej pracy wychowawczej z uczniami i chętnymi rodzicami,

- b. kontrolowanie uczestnictwa ucznia w zajęciach i reagowanie na pojawiające się w tym zakresie problemy,
- c. ustalenie (wypracowanie) wraz z uczniem oceny zachowania,
- d. prowadzenie własnej dokumentacji w formie notatek, kart obserwacji - wyłącznie do dyspozycji tutora, bądź lidera zespołu wychowawczego
- e. dokumentacja tutoriali w formie zapisu w dzienniku lekcyjnym (data, czas spotkania, uczestnicy) będzie prowadzona jedynie w celu ewentualnych rozliczeń finansowych za pracę tutora.

10. Ustala się, że czas indywidualnej, bezpośredniej pracy nauczyciela – tutora z uczniem wynosić będzie w uśrednieniu we wszystkich klasach objętych innowacją, w których będzie stosowany ten model tutoringu – nie mniej niż 30 minut raz w miesiąc.

11. Do zadań tutora w odniesieniu do konkretnego ucznia należy:

- a. poznanie ucznia, w szczególności jego zainteresowań, predyspozycji i zasobów,
- b. monitorowanie postępów i sytuacji ucznia w ciągu semestru,
- c. comiesięczne dłuższe spotkanie – tutorial z uczniem lub grupą uczniów (w zależności od potrzeb i indywidualnych ustaleń z podopiecznymi); tutoriali mogą odbywać się w szkole lub w internacie, a także za pomocą komunikatorów np. SKYPE ,
- d. cotygodniowe, krótkie spotkania z konkretnym uczniem,
- e. podsumowanie wraz z uczniem i jego rodzicami poziomu osiągniętych efektów, pracy na koniec semestru (roku) z zainspirowaniem ucznia do autorefleksji,
- f. autorefleksja tutora na koniec semestru wraz z wnioskami do dalszej pracy,
- g. uczestnictwo w spotkaniach klasowego zespołu wychowawczego oraz superwizjach,
- h. organizowanie indywidualnych spotkań z rodzicami (opiekunami) z udziałem podopiecznych,
- i. udział w spotkaniach z tutorem-superwizorem.

III. Przewidywane efekty działalności innowacyjnej

Realizacja zadań ujętych w innowacji powinna przynieść:

● w szkole:

- zwiększenie poczucia bezpieczeństwa psychicznego uczniów, ich rodziców i nauczycieli;
- ogólne zmniejszenie poziomu zachowań roszczeniowo-agresywnych;

● u ucznia, wzrost:

- ✓ samodzielności;
- ✓ odpowiedzialności (w tym za proces własnej edukacji);
- ✓ zdolności do podejmowania decyzji;
- ✓ systematyczności, samodyscypliny i umiejętności planowania zajęć;
- ✓ umiejętności wyboru drogi życiowej i budowania planów życiowych;
- ✓ umiejętności realizowania przyjętych planów i pokonywania trudności;
- ✓ umiejętności samodzielnego ucznia się (również wyboru i oceny źródła informacji);
- ✓ samoakceptacji i poczucia własnej wartości;
- ✓ otwartości i życzliwości dla innych oraz wzrost poziomu zaufania;
- ✓ odwagi w formułowaniu i głoszeniu własnych poglądów;
- ✓ umiejętności twórczego, samodzielnego myślenia;
- ✓ tolerancji (akceptacji dla innych zachowań i poglądów);
- ✓ poszanowania dla pracy innych;

- ✓ umiejętności zgodnej współpracy (pracy w grupie);
- ✓ wrażliwości na losy innych i odpowiedzialności z tym związanej;

● u nauczyciela, rozwój i doskonalenie umiejętności:

- ✓ życia w postawie dialogu z zachowaniem szacunku dla człowieczeństwa każdej „napotkanej” osoby;
- ✓ zmianie podstawy autorytetu nauczyciela tj. rezygnacja z autorytetu „nadanego” wynikającego z pełnionej funkcji, na rzecz autorytetu osobowości;
- ✓ budowania dobrych relacji międzyludzkich;
- ✓ porozumiewanie się bez przemocy;
- ✓ tworzenia strategii (planów) dalekich i bliskich;
- ✓ elastyczności w realizacji planów;
- ✓ poszukiwania rozwiązań w oparciu o analizę przyczyn i skutków;
- ✓ rozwijania postawy współodczuwania;
- ✓ zachowania własnej autentyczności w profesjonalnym realizowaniu zadań;
- ✓ bycia konsekwentnym z zachowaniem elastyczności w sytuacjach, które tego wymagają;
- ✓ dostosowywania wymagań do możliwości ucznia;
- ✓ oddawania, tam gdzie jest to możliwe i uzasadnione inicjatywy uczniowi;
- ✓ podejmowania decyzji i odpowiedzialności w ręce podopiecznego;
- ✓ nierygorystycznej systematyczności;
- ✓ wyczuwania i stawiania „granic”;
- ✓ pełnienia funkcji rzecznika praw podopiecznego w szkole;
- ✓ wyznaczania odpowiednich granic swojej odpowiedzialności za podopiecznego;

● u rodziców:

- ✓ wzrost zaufania do nauczycieli i szkoły;
- ✓ wzrost gotowości do współpracy ze szkołą w oddziaływaniu wychowawczym;
- ✓ wspierania dziecka w nauce;
- ✓ większe zaangażowanie w życie szkoły;
- ✓ wzrost świadomości pedagogicznej;

Działania podjęte w innowacji powinny doprowadzić do zmiany postaw zarówno rodziców, uczniów, jak i nauczycieli. Oczekujemy postawy opartej na wzajemnym zrozumieniu i współpracy. Efektem ma być zbudowanie wspólnoty „wzajemnie uczących się od siebie” podmiotów społeczności szkolnej.

IV. Ewaluacja

1. Zakładana ewaluacja innowacji będzie przeprowadzona przez profesjonalny zespół badawczy ds. ewaluacji złożony m.in. z pracowników naukowych Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, któremu przewodniczyć będzie doświadczona badaczka tutoringu w polskim systemie oświaty.
2. W odniesieniu do wdrażania tutoringu w szkole, ewaluacja będzie skoncentrowana na jego efektywności w kontekście rozwoju określonych kompetencji i postaw uczniów będących w relacji tutorskiej, co oznacza że zostanie opisane oddziaływanie tutoringu na rozwój ucznia w przestrzeni szkolnej, w relacjach społecznych oraz na wzrost jego osobistej dojrzałości.
3. Ewaluacja zakłada również objęcie badaniami tutorów oraz rodziców.
4. Badanie efektywności tutoringu będzie realizowane w dwóch fazach:

- a. na początku roku szkolnego 2017/18 zostanie dokonana analiza stanu wyjściowego w odniesieniu do klimatu społecznego szkoły, relacji między uczniami, między uczniami i nauczycielami, a także w odniesieniu do samopoczucia uczniów oraz poczucia ich przynależności do szkoły i środowiska lokalnego, jak również postaw nauczycieli tutorów.
 - b. na koniec roku szkolnego 2017/18 zostanie przeprowadzona analiza stanu po dokonaniu wdrożenia dla dokonania opisu w odniesieniu do efektów oddziaływań tutoringu na badane na początku roku szkolnego zmienne.
5. Narzędzia badawcze, które zostaną wykorzystane w procesie ewaluacji przejdą stosowną naukową procedurę gwarantującą ich rzetelność i trafność.
6. Efektem końcowym ewaluacji będzie raport zawierający wnioski z ewaluacji, dedykowany i przekazany szkole realizującej innowację.